

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till skattekontolog och lagar om ändring av vissa skattelagar

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 februari 2009 en proposition med förslag till skattekontolog och lagar om ändring av vissa skattelagar (RP 221/2008 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Jukka Vanhanen och överinspektör Marja Niiranen, finansministeriet
- inspektör Timo Salomaa, Folkpensionsanstalten FPA
- direktör Reijo Virtanen, Tullstyrelsen
- generaldirektör Mirjami Laitinen, överinspektör Sirpa Aarniolehto-Kotilainen, överinspektör Paula Javanainen-Lehto och överinspektör Eija Lönnroth, Skattestyrelsen
- betalningsrörelsechef Keijo Kettunen och finanschef Mika Tasa, Statskontoret
- skatteexpert Virpi Pasanen, Finlands Näringsliv
- styrelseordförande Färid Ainetdin, Esport Center
- skattejurist Jouko Jormalainen, Finansbranschens Centralförbund

- vice verkställande direktör Pauli K Mattila, Centralhandelskammaren
- ecklesiastikråd Pirjo Pihlaja, Kyrkostyrelsen
- verkställande direktör Jorma Lundén, Lämpötekninen toimisto Calor Oy
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- agrolog Martti Kauppi, MK-Maatalouden tili&veropalvelu Martti Kauppi
- Partner, Indirect Tax Services Juha Laitinen, PricewaterhouseCoopers Oy som representant för Föreningen CGR
- sakkunnig i skattefrågor Henrik Rainio, Finlands Kommunförbund
- skatteexpert Satu Grekin, Företagarna i Finland rf
- styrelseledamot Leena Romppainen, Suomen Veroasiantuntijat ry
- expert Markku Ojala, Ekonomiadministrationsförbundet
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Finlands Näringsliv
- Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- Företagarna i Finland
- arbets- och näringsministeriet
- finansministeriet
- Skattestyrelsen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny skattekontolag om betalning, deklaration och återbäring av skatter. I den övriga skattelagstiftningen företas de ändringar som den föreslagna lagen kräver. Avsikten är att övergången till skattekontosystemet ska ske stegvis. I den första fasen överförs skatter som ska betalas på eget initiativ till förfarandet. I följande fas överförs även andra skatter som Skatteförvaltningen uppbär till förfarandet och lagens tillämpningsområde. Senare ska även indrivningsförfarandet omfattas av skattekontosystemet.

Skatteförvaltningen ska upprätthålla ett skattekontosystem som består av skattekonton för de skattskyldiga. På skattekontot samlas uppgifter om skatter som ska deklarerats och betalas på eget initiativ och som hör till skattekontolagens tillämpningsområde och övriga uppgifter som behövs för verkställandet av beskattningen och indrivningen av skatter.

De skatter som hör till lagens tillämpningsområde anmäls med en periodskattedeclaration, vars uppgifter efter nödvändiga myndighetsåtgärder överförs till skattekontot.

Deklarationstidpunkterna för enskilda skatteskilsmålen förenhetligas så att deklARATIONERNA ska vara framme hos Skatteförvaltningen senast den allmänna förfallodagen som är den 12 i varje månad.

Om deklARATIONEN är försenad påförs en förseningsavgift på det belopp som deklarerats för sent. Avgiften beräknas enligt en årlig räntesats på 20 % och som är högst 15 000 euro och minst 5 euro.

Skatterna ska betalas senast på den allmänna förfallodagen för den period som det föreskrivs om i de aktuella skattelagarna.

De betalda beloppen bokförs på skattekontot och används som betalning för de skatter på skattekontot som förfallit till betalning i den ordning som föreskrivs i skattekontolagen. Den skattskyldige kan inte hänföra sin betalning till en viss skatterat.

På skattekontot hanteras förutom skatter och avgiftsbetalningar även skatteåterbäringar, kre-

diteringsräntor och andra poster som ska räknas den skattskyldige till godo och som bokförs på skattekontot och används som betalning för skatter som förfallit till betalning. På skattekontot hanteras likaså olika påföljder av skatteförsummelser och belopp som ska betalas med stöd av skattekontolagen.

Mervärdesskatt som inte dragits av för en skatteperiod ska återbäras till alla skattskyldiga redan under räkenskapsperioden i samband med respektive skatteperiod. För återbäring ska det inte längre krävas en särskild ansökan, utan uppgifterna om den ska anmälas med periodskattedeclarationen. Det belopp som inte dragits av bokförs på skattekontot och återbärs enligt skattekontoförfarandet till den skattskyldige eller används som betalning för förpliktelser som finns på skattekontot.

Anmärkning om obetalda skatter görs på kontoutdraget. Om de obetalda beloppen inte betalas ens efter anmärkning, avförs de från skattekontot och överförs för indrivning. De belopp som finns registrerade på kontoutdraget ska vara direkt utsökbara. På indrivning tillämpas lagen om skatteuppbörd samt andra bestämmelser om indrivning av skatter.

Den del av de belopp som ska räknas till godo som överstiger de belopp som har använts som betalning för skatter återbärs till den skattskyldige utan dröjsmål, betalningar som den skattskyldige gjort dock endast i det fall att betalningen skett utan grund eller i misstag.

På obetalda skatter ska i stället för nuvarande skattetillägg och förseningsränta uppbäras dröjsmålsränta från skattens förfallodag till betalningsdagen. På skatteåterbäringar som finns på skattekontot och som inte har använts som betalning för skatter ska det betalas krediteringsränta i stället för återbäringsränta. Räntan ska till skillnad från nuläget betalas från betalningsdagen även för betalningar som gjorts före skattens förfallodag.

De skattskyldiga får varje månad ett skattekontoutdrag av vilket framgår kontotransaktionerna under kontoutdragsperioden, kontots sal-

do på avstämningsdagen och övriga nödvändiga uppgifter.

I de materiella skattelagar som hör till skattekontolagens tillämpningsområde företas de ändringar som skattekontoförfarandet förutsätter och som också förenhetligar de nuvarande skatteuppbörds- och deklarationsförfarandena. De lagar som ska ändras är mervärdesskattelagen, lagen om förskottsuppbörd, lotteriskattelagen, lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst, lagen om skatt på vissa försäkringspremier, lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift och lagen om källskatt på ränteinkomst. Dessutom företas de ändringar som skattekontoförfarandet förutsätter i lagen om skatteuppbörd, lagen om skattetillägg och förseningsränta, lagen om skatteredovisning och lagen om offentlighet och sekretess i fråga om betalningsuppgifter.

Lagen om skatteredovisning ändras dessutom så att till lagen fogas bestämmelser om ett förfarande med garantiredovisning, som tryggar skattetagarnas ställning i exceptionella situationer. Om de belopp som under intagsperioden använts på de skattskyldigas skattekonton som betalning för förskottsinnehållningar och arbetsgivares socialskyddsavgift sammanlagt är mindre

än 90 % av det minimibelopp av arbetsgivarprestationer som uppskattats inflyta för motsvarande månad, redovisas skillnaden som garantiredovisning. De månadsvisa minimibeloppen fastställs varje år på förhand så att de så exakt som möjligt motsvarar det korrekta belopp som ska redovisas. Vidare intas bestämmelser om intagsperiod och redovisningstidpunkt i lagen i fråga om de skatteslag som omfattas av skattekontoförfarandet.

Småföretag ska till skillnad från nuläget kunna deklarerar och betala en del av de skatter som hör till skattekontosystemets tillämpningsområde kalenderårsvis eller kalenderårskvartalsvis. En deklarations- och betalningsskyldig vars omsättning under ett kalenderår är högst 50 000 euro ska kunna tillämpa kalenderårskvartalsförfarandet på alla skatter som omfattas av skattekontoförfarandet, med undantag för försäkringspremieskatt och lotteriskatt. En skattskyldig vars omsättning under ett kalenderår är högst 25 000 euro ska kunna deklarerar och betala mervärdesskatten på en gång för hela kalenderåret.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010. Lagarna ska i regel tillämpas på deklarationen och betalningen av skatter för perioder som går ut den 1 januari 2010 eller därefter.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker propositionen, men med ändringarna nedan.

Allmänt

Propositionen innehåller ett förslag till en skattekontolag och ändringar i lagar som har samband med tillämpningsområdet för den nya lagen. Detta är det första steget i ett stort projekt för att gradvis införliva alla skatter som tas ut av Skatteförvaltningen och senare också indrivningsförfarandet i en samordnad mekanism med *skattekonton för enskilda skattskyldiga*.

Syftet är att satsa mer på kundorienterad verksamhet och därmed på kundtjänst i överensstäm-

melse med Skatteförvaltningens strategiska mål. Nya procedurer är dessutom en förutsättning för att produktiviteten ska öka inom Skatteförvaltningen. Det går inte att få några administrativa besparingar utan att ändra grundprinciperna för skatteuppbörden och deklarationsövervakningen för att transaktionerna och deklarationerna ska minska, sägs det i propositionen.

Det första steget i reformen gäller, med några undantag, skatter som Skatteförvaltningen tar ut och som betalas på eget initiativ. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2010. Den andra fasen av reformen startar sannolikt 2012. Den ska gälla övriga skatter som Skatteförvaltningen tar ut, till exempel förskott på inkomstskatt och kvarskatter, fastighetsskatt och arvs- och gåvo-

skatt. Den tredje fasen gäller indrivning och införs några år senare. Med det gradvisa genomförandet vill man försäkra sig om att projektet är kontrollerbart och att det går att få tillräckligt med personal för utvecklingsarbetet.

Skattekontoprojektet är alltså omfattande och kommer så småningom att inbegripa alla skattskyldiga. Slutresultatet kommer att vara ett betydligt enklare och smidigare sätt att administrera betalning och återbäring av skatt och få information om enskilda skattskyldiga.

Systemet beräknas bara inom Skatteförvaltningen i den sista fasen spara in 180 årsverken, vilket är ungefär tre procent av det totala antalet årsverken. En betydande del av besparingarna kan genereras redan i den första fasen. De förenklade och samordnade procedurerna medför stora fördelar också för de skattskyldiga, när olika skatter kan deklarerar och betalas på samma sätt och på samma gång.

Förändringar genom skattekontolagen

Propositionen innehåller förslag om skattekonton för deklaration, betalning och återbäring av skatter som ska betalas på eget initiativ. Bestämmelserna ska vara *gemensamma procedurbestämmelser* för alla skatteslag som ingår i lagens tillämpningsområde. Det betyder alltså en övergång från det nuvarande systemet med specialbestämmelser för de olika skattelagen till ett samordnat förfarande med skattekonton för enskilda skattskyldiga, ett slags kundreskontra.

Alla berörda skatter ska deklarerar genom en *periodskattedeclaration* med en allmän förfalldag den 12 i varje månad. Med period avses den tidsperiod för vilken skatt som ska betalas på eget initiativ ska deklarerar och betalas enligt respektive skattelagar. Senast på förfalldagen måste de skattskyldiga betala in det nödvändiga beloppet.

Hela skatten får betalas på en gång. Betalningen ska bara ha ett *personligt referensnummer* och den skattskyldige ska inte längre kunna betala in för en viss skatt. Kreditering kommer att användas till att betala förpliktelse i den lagstadgade ordningen. På oanvända kredite-

ringar betalas en daglig *krediteringsränta* ut och på obetalda förpliktelser läggs en *dröjsmålsränta*.

Skattekontot avstäms månatligen och den skattskyldige får då ett *skattekontoutdrag*. Kontoställningen ska gå att kontrollera via en e-tjänst.

Skattekontoutdraget ska innehålla information om kontotransaktioner och saldot för avstämningsdagen, obetalda förpliktelser och oanvända krediteringar. Eventuella bristfälliga betalningar kommer i den första fasen att tas bort från skattekontot efter betalningsuppsmaning och överlämnas till inkasso.

Skattekontona kommer inte i nämnvärd grad att inverka på skattetarredovisningarna. Det redovisade beloppet i sig ska grunda sig på uppgifterna på skattekontot, men beloppen ska som nu redovisas och betalas till skattetararna den 28 i varje månad. Regeringen bedömer att förslagen inte har någon större inverkan på inflödet av skatter som ska redovisas till skattetararna eller på utdelningen till skattetararna.

Deklarationsskyldigheten förslås bli kombinerad med en *förseningsavgift*, eftersom redovisningarna till skattetararna uteslutande grundar sig på uppgifterna i periodskattedeclarationen. Avgiften läggs till det skattebelopp som deklarerar för sent och ska delvis ersätta den nuvarande skatteförhöjningen som tas ut i liknande situationer. Förseningsavgiften beräknas enligt en årlig räntesats på 20 procent från inlämningsdagen för deklARATIONEN till den lämnas in. Minimibeloppet föreslås vara 5 euro och det högsta beloppet 15 000 euro per skatteslag, men högst det försenade beloppet.

Propositionen tar också hänsyn till de minsta företagen i och med att det föreslås kalenderårskvartalsvisa och kalenderårsvisa deklARATIONs- och betalningsperioder. De är med vissa preciseringar avsedda för företag med en omsättning eller avkastning på högst 50 000 respektive 25 000 euro per kalenderår. Det ska dock vara frivilligt att förlänga deklARATIONs- och betalningsperioden. Valet av period är bindande i tre år.

Generell bedömning

Skattekontoprojektet är sammantaget sett ett stort steg mot högkvalitativ, kundorienterad, modern och flexibel ärendehantering som ligger i allas intresse. Redan den första fasen är en grundpelare i systemet och är därmed av avgörande betydelse för hela projektet. Det spelar en roll när de nödvändiga ändringarna nedan behandlas.

Förslagen förenklar de skattskyldigas administrativa förpliktelser och minskar avsevärt Skatteförvaltningens arbete med deklarationer och betalningar. Dessutom ger det samordnade deklarations- och betalningsförfarandet nya möjligheter att vidareutveckla informationssystemen och e-tjänsterna. En mycket bra sak är också att skattekontot ger en samlad bild i realtid av de skattskyldigas betalningssituation. Informationen är till nytta på många sätt för både skattskyldiga och myndigheter.

Reformen innebär samtidigt att ansökningarna om förhandsåterbäring och räkenskapsperiodsåterbäring av moms kan slopas. Återbetalningen ska således inte längre föras över till nästa period, utan de skattskyldiga kan beakta beloppet redan när de betalar in momsen. Därmed får de som regel tidigare tillgång till den moms som inte har dragits av för skatteperioden. — I propositionen räknar regeringen med att de som nu får förhandsåterbäring kommer att få tillgång till återbäringen lika snabbt som i dagsläget.

Positivt är också att räntepåföljderna är samordnade och tydliga och att mindre företag ges rätt att tillämpa de längre deklarations- och betalningsperioderna. De förtydligar situationen och minskar företagens administrativa förpliktelser. Dessutom får företagen större flexibilitet med betalningarna.

I utfrågningen av de sakkunniga var inställningen i de flesta fall mycket positiv. Reformen är välkommen och den anses uppfylla de aktuella projektmålen.

De sakkunniga pekade emellertid på vissa detaljer som utskottet nu föreslår ändringar till. Anmärkningarna gäller beloppet på förseningsavgiften, möjligheten att ha separata deklarations- och betalningsdagar och inlämningsdagen

för den årliga deklarationen från primärproducenter. Utskottet går närmare in på frågorna nedan.

Dessutom föreslår utskottet en del tekniska justeringar. De motiveras närmare i detaljmotiven.

Förseningsavgift

Många skattskyldiga har som regel ansett att förseningsavgiften är alltför sträng och att den inte direkt uppmuntrar till att rätta fel på eget initiativ. Vidare har det påpekats att klandervärdeheten i försummelser inte beaktas på något som helst sett, utan avgiften är lika stor oberoende av orsaken till förseningen. Dessutom åläggs förseningsavgift också när skatten har betalats i tiden deklarationsuppgifterna lämnats in för sent.

Följaktligen anser utskottet att ändringar inte är motiverade i följande fall:

För det första måste man skilja mellan förseningsavgiften och de räntebaserade förseningspåföljderna vid försummad betalning. De har olika syften precis som nu.

Förseningsavgiften ska garantera att periodskattedeclarationerna och uppgifterna i dem lämnas in i tid. På skattekontot kan avgiften inte hänföras till en viss skatt utan tillgång till uppgifter i periodskattedeclarationen om den skattskyldigas betalningsskyldighet. Informationen behövs alltså för att riktiga åtgärder ska kunna vidtas på skattekontot och för att skattetagarredovisningarna ska ha rätt belopp. När uppgifterna lämnas in i tid och är riktiga kan man undvika onödiga ut- och inbetalningar och minska räntepåföljderna.

Förseningsavgiften ersätter i många hänseenden den nuvarande skatteförhöjningen. Men avgiften är tänkt att vara öppnare, rättvisare och mer förutseende i och med att beloppet läggs fast i förväg och inte är beroende av särskild prövning. Av den åsikten var också de sakkunniga.

I de flesta fall är förseningsavgiften en lindrigare påföljd än den nuvarande skatteförhöjningen. Detta gäller särskilt när förseningen är kortvarig och när rättelsen görs snabbt och på eget initiativ, vilket för det mesta är fallet också nu. Vid försummad betalning tas över huvud taget

ingen förseningsavgift ut. Regeringen räknar därför med att statens inkomster minskar med cirka 20 miljoner euro om året.

En av de viktigaste bidragande orsakerna till beloppet för avgiften är att en stor del av deklARATIONERNA fortfarande lämnas in för sent. Av propositionen framgår det att i snitt 40 procent av övervakningsdeklARATIONERNA för moms och 25 procent av övervakningsdeklARATIONERNA för arbetsgivaravgifter lämnades in för sent 2006. Det är en brist som regeringen vill åtgärda. Om avgiften sänks ytterligare kommer den att förlora sin effekt.

Enligt utskottet är det inget problem att rättelsedeklARATIONER lämnas in långt i efterskott. I grund och botten är de undantagsfall och gäller vanligen inte några större belopp, visar utredningar från Skatteförvaltningen. Eventuella större frågor kan i fortsättningen regleras genom nedsättning av förseningsavgiften. Huvudsaken är att nedsättning medges när det finns anledning. Tillämpningen bör alltså i dessa fall motsvara syftet.

Dessutom kan det finnas anledning att beakta att lagen fortfarande tillåter skatteförhöjning, till exempel vid debitering och granskning. Genom rättelse på eget initiativ kan de skattskyldiga således komma undan skatteförhöjning som är högre än förseningsavgift.

Allmän förfallodag

En del av de sakkunniga påpekade att en enda generell förfallodag kan medföra problem, inte minst för små och medelstora företag. Ett alternativ som föreslagits är att det införs separata deklARATIONERNA- och betalningsdagar. De nödvändiga uppgifterna kan då lämnas in genom periodskattedeklARATIONERNA den 12 i månaden, medan beloppet betalas in senare, i mitten av månaden. Det stämmer bättre överens med företagens likviditet.

Förslaget från de sakkunniga har utretts under behandlingen i utskottet. Men slutresultatet är att deklARATIONERNA och betalningen inte kan göras på olika dagar. Det beror i första hand på att Skatteförvaltningen har en stram tidsplan för skattetagarredovisningarna eftersom man vill ha

kvar den nuvarande snabba och säkra redovisningen. Också förfallodagen ingår i en stram tidsplan och det beror på att uppgifterna om arbetsgivarinbetalningarna framöver kommer att synas två dagar senare än nu. Ändå måste de beaktas vid skattetagarredovisningarna redan för inbetalningsmånaden precis som nu.

Om betalningsdagen senareläggs till exempel med en enda dag kommer de influtna beloppen sannolikt ofta inte att kunna redovisas på grundval av de inbetalda avgifterna för den berörda månaden. Det gör redovisningen långsammare och leder sannolikt till oförutsägbara svängningar i de månatliga redovisningarna. Korrekta redovisningar kräver alltså att samtlig information, också betalningsuppgifter, kommer in i tid och att datorregistreringarna kan göras enligt planerna.

Skatteförvaltningen har getts mycket strama tidsramar och systemet innefattar därför en möjlighet till så kallad *garantiredovisning* i exceptionella fall. Tanken är inte att utvägen ska tillämpas allmänt och systemet bygger således inte på likadana premisser som till exempel i Sverige.

Om betalningsdagen skjuts fram kommer momsåterbäringarna i sin tur att betalas ut senare. De är dock av ett stort ekonomiskt intresse för företagen¹. Det är en av orsakerna till att en senareläggning av betalningstiden också stötte på motstånd bland de sakkunniga.

Redan motiven ovan är avgörande för slutresultatet. Men utskottet vill tillägga att modellen med en enda förfallodag harmonierar med den ursprungliga idén och ligger i linje med internationell praxis. Det är ett tydligt och lätthanterligt system både för de skattskyldiga och för Skatteförvaltningen. Följaktligen kan en senareläggning vara till mycket liten nytta, särskilt som

¹ Uppgifter från Skatteförvaltningen visar att cirka 3 000 personer fick förskottsåterbäring på moms 2006 i medeltal till ett belopp om 725 miljoner euro i månaden. En betydande del av beloppet gick till exportföretag. De femton största exportföretagen fick till exempel i mars 2006 cirka 320 miljoner euro i förskottsåterbäring.

en stor del av de mindre företagen kan tillämpa förlängd deklarations- och betalningsperiod.

Primärproducenters momsdeklaration

Regeringen utgår från att primärproducenter som ingår i kalenderårsförfarandet deklarerar och betalar sin mervärdesskatt enligt de allmänna bestämmelserna i skattekontolagen. Då måste de bland annat lämna sina momsuppgifter senast på den allmänna förfallodagen i februari i stället för inom februari som nu. Periodskattedeklarationer ska lämnas in redan den 7 februari om uppgifterna inte registreras elektroniskt.

Vid skottsutfrågningen påpekades det att tiden för bokföring och momsdeklaration minskar med tre veckor. Följaktligen får primärproducenterna och redovisningsbyråerna som huvudsakligen står för bokföringen mycket bråda tider i början av året. Därför föreslår de sakkunniga att den nuvarande deklarationstiden fortfarande ska gälla.

Det är en motiverad ändring, anser utskottet. Men än så länge kan den bara gälla moms och måste i så fall utsträckas till alla som tillämpar kalenderårsförfarandet. Bestämmelserna kan justeras senare om det behövs, när det finns tillräckligt mycket erfarenheter av hur skattekontosystemet fungerar.

Den förlängda deklarationstiden måste beaktas i 8, 11, 31 och 34 § i skattekontolagen. Ändringarna motiveras närmare i detaljmotiven.

Detaljmotivering

Utskottet föreslår att följande ändringar och tillägg görs i lagförslagen:

1. Skattekontolag

8 §. Inlämningsdag för periodskattedeklarationen

Paragrafen anger när periodskattedeklarationen senast ska lämnas in.

Bestämmelsen bör ses över för att den ska ta hänsyn till utskottets förslag beträffande primärproducenter och andra som ingår i kalenderårsförfarandet. I 1 mom. bör det därför anges att

skattskyldiga vars betalningsperiod är ett kalenderår ska lämna in periodskattedeklaration för mervärdesskatt senast den 28 februari efter betalningsperioden.

10 §. Förseningsavgiftens belopp

I 10 § ingår huvudregeln för förseningsavgiftens belopp. Avgiften räknas ut enligt metoden i bestämmelsen och ska betalas på beloppet för den skatt som deklarerats för sent.

Bestämmelsen ska tillämpas när uppgifterna i en periodskattedeklaration som har lämnats in i tid rättas senare på eget initiativ och skattebeloppet då stiger. I dagsläget åläggs skatteförhöjning i sådana fall.

Enligt motiven ska bestämmelsen också tillämpas i parallella fall då den skattskyldige har deklarerat den återbäringsbara momsen i tid, men till för stort belopp, och därefter genom rättelsedeklaration uppger det riktiga, alltså lägre beloppet. Också detta stämmer överens med nuvarande praxis för skatteförhöjning.

I det sistnämnda fallet kan formuleringen leda till otydligheter trots att tillämpningsområdet och lagstiftarens syfte beskrivs i motiven. Bestämmelsen bör därför få ett nytt 3 mom. Där sägs det att 1 mom. tillämpas på mervärdesskatt som har deklarerats till för högt belopp och som berättigar till återbäring. Därmed blir 3 mom. i propositionen 4 mom.

11 §. När en förpliktelse förfaller till betalning

Paragrafen anger när förpliktelser på grundval av periodskattedeklarationer förfaller till betalning.

Bestämmelsen bör beakta utskottets ändringsförslag gällande primärproducenter och andra med kalenderårsförfarande. Därmed förfaller momsforpliktelser som grundar sig på periodskattedeklaration till betalning den 28 februari efter perioden.

31 §. Krediteringsränta

Paragrafen gäller krediteringsränta och 2 mom. kreditering som beror på mervärdesskatt enligt 16 § 2 punkten och som berättigar till återbäring.

För att räntorna ska bestämmas som det är tänkt måste 2 mom. preciseras på grund av utskottets ändringsförslag angående primärproducenter och andra med kalenderårsförfarande. Uttrycket "den allmänna förfallodagen i den andra månaden efter perioden" avser den 12 i den avsedda månaden. För att den förlängning som utskottet föreslår ska kunna beaktas, måste paragrafen tala om "förfallodagen för betalningsperiodens skatt".

34 §. Korrigering av räntan när en förpliktelse eller kreditering ändras

Paragrafen gäller korrigering av räntan när en förpliktelse eller kreditering ändras och 2 och 3 mom. hur räntor ska behandlas när moms som berättigar till återbäring räknas.

I 2 och 3 mom. bör samma ändring som i 31 § 2 mom. göras.

Dessutom bör bestämmelsen ta hänsyn till vissa särskilda situationer då det inte är tänkt att räntebestämmelserna ska ändras.

Bestämmelserna i skattekontolagen ska vara primära, det vill säga de ska tillämpas också när bestämmelserna i andra lagar avviker från dem. Därför föreslår regeringen bland annat att 43 § om skattetillägg upphävs i lagen om förskottsuppbörd. I stället för skattetillägg ska en dröjsmålsränta enligt skattekontolagen tas ut. Detta ska beaktas i 39 § 7 mom. i lagen om förskottsuppbörd som föreslås bli ändrad i propositionen.

Utskottet föreslår att också 39 § 2 mom. i lagen om förskottsuppbörd ändras. För att det inte ska uppstå oklarhet om huruvida dröjsmålsränta får tas ut med avsteg från skattekontolagen måste 34 § i skattekontolagen få ett nytt 5 mom. om detta. Bestämmelsen föreskriver att dröjsmålsränta ska betalas enligt 39 § 2 och 7 mom. i lagen om förskottsuppbörd oberoende av vad skattekontolagen säger om dröjsmålsränta.

42 §. Tillämpning av bestämmelserna i 9 kap.

Skattekontolagen saknar en bestämmelse som föreskriver att de förpliktelser som grundar sig på lagen måste betalas oberoende av överklagande.

Principen tillämpas generellt på alla skatteslag. Därför bör 42 § i skattekontolagen kompletteras med ett nytt 1 mom. om denna princip. Propositionens 1 mom. blir då 2 mom.

2. Mervärdesskattelagen (1501/1993)

102 § 2 mom. och 209 e §. Regeringen föreslår bland annat att lagen ska tala om att påföra skatt i stället för debitera som i den gällande lagen. Den terminologiska ändringen har av misstag fallit bort i 102 a § 2 mom. och 209 e §. De bör formuleras om för att tolkningsproblem ska undvikas.

149 § 1 mom. Bestämmelsen gäller skatt som inte har dragits av för kalendermånaden. Tanken är att bestämmelsen ska föreskriva att den skattskyldige har rätt att få återbäring på den skatt som inte har dragits av för kalendermånaden mer flexibelt än tidigare enligt reglerna i skattekontolagen.

Av misstag använder paragrafen en formulering som inte finns i den gällande 149 § och avviker från det nya 2 mom. i 133 n §. Formuleringen måste förtydligas för att onödiga tolkningssvårigheter ska undvikas. Den skattskyldige har således rätt att som återbäring få den skatt som inte har dragits av för skatteperioden, om avdragen enligt 10 kap. eller 78 alternativt 80 § inte kan göras till fullt belopp när den skatt som ska redovisas för skatteperioden räknas ut.

3. Lagen om förskottsuppbörd (1118/1996)

39 § 2 mom. I lagen om förskottsuppbörd föreskriver 43 § om skattetillägg när någon försummat att verkställa förskottsinnehållning eller att betala innehållningen. Paragrafen ska upphävas som utskottet säger ovan. Detta motiveras med att skattetillägg inte längre ska påföras för obetald skatt. I stället införs en dröjsmålsränta med stöd av skattekontolagen.

Betalaren har dock kunnat påföras skattetillägg med stöd av 43 § också när förskottsinnehållning inte påförs av särskilda skäl som anges i 39 § 2 mom.

Avsikten har inte varit att ändra detta eftersom dröjsmålsräntan enligt skattekontolagen i vilket fall som helst inte kommer i fråga i dessa fall. För att det rådande läget inte ska ändras måste 39 § 2 mom. i lagen om förskottsuppbörd preciseras med att dröjsmålsränta fortfarande kan påföras i de fall som bestämmelsen avser. Dröjsmålsräntan räknas då ut på samma sätt som nu, fram till utgången av året efter det kalenderår då förskottsuppbörden skulle ha verkställts.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet

att lagförslag 3, 4 och 6—12 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1, 2 och 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Skattekontolag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.	
Allmänna bestämmelser	
1 och 2 § (Som i RP)	
2 kap.	
Skattekonto	
3—6 § (Som i RP)	
3 kap.	
Deklaration	
7 § (Som i RP)	

8 §	
<i>Inlämningsdag för periodskattedeklarationen</i>	
Elektroniska periodskattedeklarationer ska lämnas in senast den allmänna förfallodagen i den kalendermånad och andra än elektroniska periodskattedeklarationer senast den sjunde dagen i den kalendermånad då periodens skatt ska deklarerats enligt den lag som gäller skatten i fråga. <i>De skattskyldiga vars period är ett kalenderår ska lämna in periodskattedeklaration för mervärdesskatt senast den 28 februari efter perioden.</i>	
(2 mom. som i RP)	
9 § (Som i RP)	
10 §	
<i>Förseningsavgiftens belopp</i>	
(1 och 2 mom. som i RP)	

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas på mervärdesskatt som har deklarerats till för högt belopp och som berättigar till återbäring. (Nytt)
(4 mom. som 3 mom. i RP)

4 kap.

Betalning

11 §

När en förpliktelse förfaller till betalning

Förpliktelser som grundar sig på periodskattdeklarationen förfaller till betalning på den allmänna förfallodagen i den kalendermånad då periodens skatt ska betalas enligt den lag som gäller skatten i fråga. *För skattskyldiga vars period är ett kalenderår förfaller den mervärdesskattförpliktelse som grundar sig på periodskattdeklarationen till betalning den 28 februari efter perioden.*

(2—4 mom. som i RP)

12—14 §
(Som i RP)

5 kap.

Användning av krediteringar som betalning för förpliktelser

15—20 §
(Som i RP)

6 kap.

Indrivning av obetalda förpliktelser

21—24 §
(Som i RP)

7 kap.

Återbäring av krediteringar och skattekvittning

25—30 §
(Som i RP)

8 kap.

Räntor

31 §

Krediteringsränta

(1 mom. som i RP)

På en kreditering som beror på mervärdesskatt enligt 16 § 2 punkten som berättigar till återbäring betalas krediteringsränta dock från dagen efter förfallodagen för periodens skatt till den dag som avses i 1 mom.

(3—5 mom. som i RP)

32 och 33 §
(Som i RP)

34 §

Korrigeringsräntan när en förpliktelse eller kreditering ändras

(1 mom. som i RP)

Om beloppet av mervärdesskatt enligt 16 § 2 punkten som berättigar till återbäring blir större till följd av en rättelsedeklaration, ett rättelsebeslut eller överklagande, betalas krediteringsränta på tilläggsbeloppet från dagen efter förfallodagen för periodens skatt till den dag som avses i 31 § 1 mom.

Om beloppet av mervärdesskatt enligt 16 § 2 punkten som berättigar till återbäring blir mindre till följd av en rättelsedeklaration, ett beslut enligt 176 § i mervärdesskattelagen, ett rättelsebeslut eller överklagande, ska på den förpliktelse som beror på det för stora beloppet betalas dröjsmålsränta från dagen efter förfallodagen för periodens skatt. Om det för stora beloppet har använts som betalning för en förpliktelse el-

ler avförts från skattekontot före denna dag, ska dröjsmålsränta ändå betalas från dagen efter den dag då det för stora beloppet har använts som betalning för en prestation eller avförts från skattekontot. Dröjsmålsränta betalas till valuteringsdagen för den kreditering som har använts som betalning för den förpliktelse som beror på det för stora beloppet eller till den dag då förpliktelser har bokförts som avförd från skattekontot. Den krediteringsränta som har betalats på det för stora beloppet avförs.

(4 mom. som i RP)

Dröjsmålsränta ska betalas enligt 39 § 2 och 7 mom. i lagen om förskottsuppbörd oberoende av vad som ovan föreskrivs om dröjsmålsränta. (Nytt)

35 och 36 §
(Som i RP)

9 kap.

Rättelse av fel, återkrav av felaktig kreditering och överklagande

37—41 §
(Som i RP)

42 §

Tillämpning av bestämmelserna i 9 kap.

Förpliktelser som avses i denna lag ska betalas oberoende av överklagande. (Nytt)
(2 mom. som 1 mom. i RP)

10 kap.

Särskilda bestämmelser

43—50 §
(Som i RP)

11 kap.

Ikraftträdande

51 §
(Som i RP)

2.

Lag

om ändring av mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 148 §, 183 och 187 §, av dem 148 § sådan den lyder i lagarna 1486/1994 och 1767/1995, 183 § sådan den lyder i nämnda lag 1767/1995 och i lag 1083/2005 samt 187 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1083/2005,

ändras 13 c § 4 och 5 mom., 63 g § 6 punkten, 79 k § 1 mom., 102 a § 2 mom., 133 p och 133 s §, 133 u § 2 mom., 133 v, 133 x, 147, 149 och 149 b—149 d §, 162, 162 b, 163—165, 176—180, 182, 184, 185 och 191 §, 192 § 1 mom., 193 § 2—4 mom., 204 §, 205 § 2 mom., 206, (utesl.) 208 a § och 209 e § samt 218 § 3 mom.,

av dem 13 c § 4 mom. och 79 k § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1767/1995, 13 § 5 mom., 63 g § 6 punkten, 147 §, 162 § 2 och 3 mom. samt 182 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1486/1994, 102 a § 2 mom. och 209 e § sådana de lyder i lag 325/2003, 133 p, 133 s, 133 v, 133 x

och 163 § sådana de lyder i lag 971/2002, 133 u § 2 mom. sådant det lyder i lag 331/2005, 149 § sådana den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 1486/1994 och 1767/1995, 149 b—149 d och 208 § sådana de lyder i lag 1301/2003, 162 § sådan den lyder i nämnda lag 1486/1994 och i lag 1071/2002, 162 b § sådan den lyder i nämnda lagar 1486/1994, 1767/1995 och 331/2005, 164 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1123/1996, 165 § sådan den lyder i nämnda lagar 1486/1994 och 1083/2005, 176 och 177 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1072/2003, 178 § sådan den lyder i nämnda lagar 1486/1994 och 1083/2005 samt i lag 1265/1997, 179 § sådan den lyder i nämnda lagar 1767/1995, 1265/1997 och 1083/2005, 180 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1767/1995, 182 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1486/1994 och i lag 915/2001, 185 § sådan den lyder i lag 246/2008, 191 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1486/1994, 193 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag 246/2008 och 3 mom. sådant det lyder i lag 542/1996, 205 § 2 mom. och 206 § sådana de lyder i lag 700/1994 och 218 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1061/2007, samt

fogas till 133 n §, sådan den lyder i nämnda lag 971/2002, ett nytt 2 mom., till lagen nya 133 y § och 149 f §, till lagen en ny 162 a § i stället för den 162 a § som upphävts genom nämnda lag 1123/1996, samt till lagen nya 162 c—162 e, 188 a, 188 b, 191 a och 191 b § som följer:

13 c, 63 g och 79 k §
(Som i RP)

102 a § (*Ny*)

Om det är fråga om avdrag av skatt som enligt 2 a, 8 a eller 9 § skall betalas på ett köp eller av skatt som skall betalas på ett gemenskapsin-
ternt förvärv, är en ytterligare förutsättning att den skattskyldige har fullgjort sin deklarations-
skyldighet enligt 162 § eller att skatten har *på-*
förts. Får den skattskyldige inte en i 1 mom. av-
sedd faktura av säljaren, förutsätter avdragsrät-
ten att den skattskyldige själv uppgör en verifi-
kation som i tillämpliga delar innehåller de upp-
gifter som avses i 209 b § 2 mom. samt anger den
skatt som skall betalas och den skattesats som
skall tillämpas på köpet eller det gemenskapsin-
terna förvärvet.

133 n, 133 p, 133 s, 133 u, 133 v, 133 x, 133 y
och 147 §
(Som i RP)

149 §

Kan vid beräkningen av den skatt som ska re-
dovisas för en skatteperiod sådant avdrag som

avses i 10 kap. eller 78 eller 80 § inte göras till
fullt belopp, har den skattskyldige rätt att få *den*
skatt som inte avdragits för skatteperioden som
återbäring.

(2 mom. som i RP)

149 b—149 d, 149 f, 162, 162 a—162 e, 163—
165, 176—180, 182, 184, 185, 188 a, 188 b,
191, 191 a, 191 b, 192, 193, 204—206 och
208 a §
(Som i RP)

209 e § (*Ny*)

I samband med granskning eller återbäring el-
ler *påförande* av skatt kan skatteverket godkän-
na ett avdrag som gjorts trots att den skattskyldi-
ge inte har någon faktura, utredning eller annan
verifikation som motsvarar kraven i lagen, om
den skattskyldige på annat sätt förmår visa att
han är berättigad till avdrag på basis av 102,
102 a—102 c, 103—106 eller 111—113 §.

218 §
(Som i RP)

Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelsen
(Som i RP)

5.

Lag**om ändring av lagen om förskottsuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 december 1996 om förskottsuppbörd (1118/1996) 39 § 6 mom., 42 § 4 mom. och 43 §,
ändras 12, 21, 32 och 38 §, 39 § 2 och 7 mom., 41 §, 42 § 1 och 2 mom., 44 § 1 och 4 mom., 48 § 1 mom. och 50 § 3 mom.,
 av dem 44 § 4 mom. sådant det lyder i lag 564/2004 samt 48 § 1 mom. och 50 § 3 mom. sådana de lyder i lag 241/2008, samt
fogas till lagen en ny 33 §, i stället för den 33 § som upphävts genom lag 564/2004, samt nya 33 a och 33 b § som följer:

12, 21, 32, 33, 33 a, 33 b och 38 § (Som i RP)	kan dröjsmålsränta påföras. <i>Den räknas till och med utgången av året efter det kalenderår då förskottsinnehållningen skulle ha verkställts. (Nytt)</i>
39 §	_____
<i>Upphävande av och avstående från debitering</i>	(7 mom. som i RP)
_____	_____
En förskottsinnehållning som inte har verkställts kan lämnas delvis eller helt odebiterad även av särskilda skäl, såsom när det med beaktande av omständigheterna är sannolikt att debitering inte behövs för att säkra skatten. Också då	41, 42, 44, 48 och 50 § (Som i RP)
	Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelsen (Som i RP)

FiUB 7/2009 rd — RP 221/2008 rd

Helsingfors den 15 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Hannes Manninen /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Christina Gestrin /sv
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /cent (delvis)
Esko Kiviranta /cent
Mikko Kuoppa /vänst
Reijo Laitinen /sd (delvis)
Jutta Urpilainen /sd (delvis)
Pia Viitanen /sd (delvis)
ers. Esko Ahonen /cent
Leena Harkimo /saml

Timo Kalli /cent (delvis)
Reijo Kallio /sd (delvis)
Matti Kauppila /vänst
Inkeri Kerola /cent
Katri Komi /cent
Miapetra Kumpula-Natri /sd (delvis)
Lauri Kähkönen /sd (delvis)
Ville Niinistö /gröna
Reijo Paajanen /saml
Heli Paasio /sd
Kimmo Sasi /saml.

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION

Motivering

Propositionen avser bland annat att revidera betalning av skatter på eget initiativ och deklara-tionsförfarandet. På det hela taget är propositionen ändamålsenlig. Men i denna reservation vill jag föreslå ändringar i två paragrafer. Den ena gäller storleken på förseningsavgiften och den andra storleken på dröjsmålsräntan.

Enligt den nya skattekontolagen påförs en förseningsavgift som beräknas enligt en årlig räntesats om 20 procent på beloppet av den skatt som deklarerats för sent. Om betalningen dessutom försenas, läggs en dröjsmålsränta till beroende på hur mycket betalningen är försenad. Det goda med förseningsavgiften är att den är schablonmässig och transparent. Samtidigt är den lika stor i alla situationer, också när den skattskyldige på eget initiativ rättar till felet, men också när det efteråt kan konstateras att redovisningen eller rapporteringen är fel. Enligt propositionen ska förseningsavgiften vara högst 15 000 euro för respektive skatteslag. Det är inte rimligt att ålägga en så här stor betalningsskyldighet vid försenad deklaration, eftersom den kan bli upp till 105 000 euro i och med att skattelagen är sju.

Den föreslagna förseningsavgiften är oskälig. Särskilt oskälig blir den om den skattskyldige själv rättar till felet. Jag föreslår därför att avgiften sänks och beräknas i enlighet med en årlig räntesats om 10 procent på beloppet av den skatt som har deklarerats för sent. Om den skattskyldige själv rättar till felet ska den årliga räntesatsen vara 5 procent, föreslår jag. Det högsta beloppet om 15 000 euro är oskäligt och jag föreslår därför att beloppet sänks till 1 000 euro.

På skatt som betalas för sent ska det tas ut en dröjsmålsränta från och med förfallodagen till och med betalningsdagen. Dröjsmålsräntan ska vara referensräntan enligt räntelagen ökad med 7 procentenheter, alltså totalt 11,5 procent i dagsläget. När räntesatsen stiger blir dröjsmålsräntan ännu större, och ökar dessutom ännu mer om man räknar in förseningsavgiften. I slutändan innebär lagändringen att rapporteringsfel resulterar i lika stor påföljd som avsiktlig försum-melse att betala.

Den schablonmässiga förseningsavgiften kan i kombination med dröjsmålsräntan ge en ekonomisk påföljd som motsvarar en årlig ränta på upp till 31,5 procent. Redan i sig är detta uppenbart oskäligt och ännu mer oskäligt är det att varken förseningsavgiften eller dröjsmålsräntan är avdragsgill i beskattningen.

Jag föreslår också att dröjsmålsräntan på en obetald förpliktelse som ska deklarerats genom periodskattedeklaration ska motsvara den referensränta som avses i 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret ökad med 5 procentenheter. Med dagens räntesats innebär det en ränta på 7,5 procent, medan den stiger till 11,5 procent enligt förslaget i propositionen.

Förslag

Jag föreslår således

att lagförslag 2—12 godkänns enligt betänkandet och

att lagförslag 1 godkänns enligt betänkandet men 10 och 32 § med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag

1

10 §

Förseningsavgiftens belopp

Förseningsavgiften beräknas i enlighet med en årlig räntesats om 10 procent på beloppet av den skatt som deklarerats för sent och som ska betalas, från dagen efter den inlämningsdag för deklarationen som avses i 8 § 1 mom. till tidpunkten för inlämnandet av deklarationen enligt 8 § 2 mom. *Skattesatsen är 5 procent om den skattskyldige själv rättar till felet.* En förseningsavgift på minst 5 euro påförs för varje skatteslag som deklarerats för sent. Den maximala förseningsavgiften per skatteslag är 1 000 euro, dock högst lika stor som beloppet av den skatt som deklarerats för sent.

(2 mom. som i RP)

(3 mom. som i FiUB)

(4 mom. som 3 mom. i RP)

32 §

Dröjsmålsränta

(1 mom. som i FiUB)

Dröjsmålsräntan motsvarar den referensränta som avses i 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga ökad med 5 procentenheter.

(3 mom. som i FiUB)

Helsingfors den 15 maj 2009

Bjarne Kallis /kd